HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

עד שיהו [א] בתים וחצירות פתוחין לתוכו ושמואל אמר אפילו בית אחד וחצר אחת ורבי יוחנן אמר אפילו חורבה אמר ליה אביי לרב יוסף אמר רבי יוחנן אפילו בשביל של כרמים אמר ליה לא אמר רבי יוחנן אלא בחורבה דחזי לדירה אבל שביל של כרמים דלא חזי לדירה לא אמר רב הונא בר חיננא ° ואזדא רבי יוחנן לטעמיה דתנן [ג] (אמר ר״ש) (א) אחד גגות ואחד קרפיפות ואחד חצרות רשות אחת הן לכלים ששבתו לתוכן ולא לכלים ששבתו בתוך הבית [ד] ואמר רב הלכה כר״ש והוא שלא עירבו אבל עירבו גזרינן דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחצר ושמואל אמר בין עירבו ובין לא עירבו וכן א״ר יוחנן הלכה כר״ש בין עירבו ובין לא עירבו אלמא לא גזרינן דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחצר הכא נמי לא גזרינן דילמא אתי לאפוקי מאני (ב) דחצר לחורבה יתיב רב ברונא וקאמר להא שמעתא א״ל ר״א בר בי רב אמר שמואל הכי א״ל אין א״ל [ה] אחוי לי אושפיזיה אחוי ליה אתא לקמיה דשמואל אמר ליה אמר מר הכי אמר ליה אין והא מר הוא דאמר [ו] אין לנו בעירובין אלא כלשון משנתינו שהמבוי לחצירות כחצר לבתים אישתיק קבלה מיניה או לא קבלה מיניה ת״ש דההוא מבואה דהוה דייר ביה איבות בר איהי עבד ליה לחייא ושרא ליה שמואל

אתא

[ז] **בתים וחצירות פתוחין לתוכו.** בתים לחצירות שני בתים לכל חצר ושתי חצירות למבוי והנך כיון דכולן פתוחין זו לזו ומערבות יחד דרך פתחיהם חדא חשיב להו. ולית ליה לרב הא דתניא לעיל [עג.] אב ובנו מבוי שלהן ניתר בלחי וקורה דכל היכא דלא בעי לערובי אי נמי בעי לערובי ומצי לערובי בלא שיתוף מבוי לא משתרי ההוא מבוי בלחי וקורה עד שתהא שם חצר אחת שאינה פתוחה לחברותיה או שתי שורות של חצירות אחת לצידו זה ואחת לצידו אחר והמבוי ביניהן שאינן יכולות להתערב אלא על ידי מבוי: **בית אחד וחצר אחת.** בית בלא חצר וחצר שבית אחר פתוח לה: **אפי׳ חורבה.** מכאן וחצר מכאן דאין חצר בלא בית: **אפי׳ שביל של כרמים.** פתוח למבוי מכאן וחצר מכאן: **אחד גגות כו׳.** כולן רשות אחת לטלטל כלים ששבתו בגג זה לגג חבירו ולא אמרי׳ כשם שדיורין חלוקין למטה כך חלוקין למעלה וכלים ששבתו בחצר זו מוציאין לחברתה וכן לקרפף וכן לחצר ולקרפף מן הגגין הואיל וכולן רשות שאינה דירה היא ואין צריך לערב מחצר לחצר אלא בשביל כלים ששבתו בבית שבחצר זו להוציאם לחצר אחרת: **הלכה כר״ש.** שהחצירות מוציאין מזו לזו בלא עירוב: **והוא שלא עירבו.** בני החצירות כל אחת לעצמה ואסור להוציא מן הבתים לחצר דכיון דאין מצויין כלי הבית בחצר ליכא למיגזר אי מפקת כלים ששבתו בחצר לחברתה אתו לאפוקי נמי כלים ששבתו בבית שהוציאן מחצר זו לחצר אחרת: **דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים.** שבחצר זו לחצר אחרת: **הכא נמי לא גזור דילמא אתי לאפוקי מאני דחצר לחורבה.** דרך מבוי ° והרי רשות אחרת היא שיש לה בעלים ובמבוי לא נשתתפו שהרי אינה אוסרת כדתניא לעיל בפירקין [עב:] אינו אוסר אלא מקום דירה בלבד דהיינו מקום פיתא או מקום לינה: **להא שמעתא.** דאמר שמואל לעיל אפילו בית וחצר: **אחוי לי אושפיזיה.** דאיזיל ואישיילה לשמואל: **שהמבוי לחצירות.** דייקינן לישנא דחצירות ולא חצר: **קבלה מיניה.** שמואל והדר ביה לגבי רב או לא:

אתא

עד שיהו בתים וחצירות פתוחים לתוכו. (ג) ומערבין יחד דרך פתחיהן חדא חשיב להו ולית ליה לרב הא דתניא לעיל אב ובנו מבוי שלהן ניתר בלחי וקורה דכל היכא דלא בעי עירוב אי נמי בעו עירוב ומאי לערובי בלא שיתוף מבוי לא משתרי ההוא מבוי בלחי וקורה עד שתהא שם חצר אחת שאינה פתוחה לחברותיה או שתי שורות של חצירות אחת לצידו אחד ואחת לצידו אחר והמבוי ביניהם שאינן יכולות להתערב אלא ע״י מבוי ע״כ לשון הקונט׳ וקשה לר״י דלא מסתבר למימר דפליג רב אברייתא דלעיל דהא קי״ל בהא כרב מדאמר רב נחמן בפ״ק (לעיל דף יב:) נקיטינן איזהו מבוי שניתר בלחי וקורה וכו׳ ופי׳ ר״י דלא חשבינן בתים וחצירות דאב ובנו חדא כיון שאין הבתים פתוחים זה לזה ולא החצירות פתוחות זו לזו אלא למבוי דכי היכי דבעירבו ונשתתפו להיות מותרים להוציא מחצר לחצר דרך המבוי חשובות החצירות שתים ולא משוי להו (ה) שיתוף חדא חצר לענין בתים וחצירות פתוחים לתוכו כיון שאין פתוחין זו לזו (ד) אלא למבוי הכא נמי כי במה שהם של אב ובנו אין לחושבם אחת יותר מבשל נכרים ועירבו דטפי מעירוב לא מהני מה שהם של אב ובנו להחשב אחת ולהחשב המבוי כאילו אין בתים וחצירות פתוחין לתוכו ואם תאמר כיון דמשוי להו כחדא כשפתוחות זו לזו (ט) משמע דיכולין לערב יחד בלא מבוי אם כן היכי משכחת לה שעירבו בחצירות ומותרין לרבנן כאן וכאן ולר׳ מאיר אין מותרין אלא בחצירות ובכל החצירות מיהא מותרין וכשעירבו ונשתתפו מותרים כאן וכאן אע״פ שסתם מבוי דמשנה וברייתא משמע שהכשירו בלחי וקורה דלהכי לא תני פתוחות זו לזו דבעי לאוקומי במבוי הניתר בלחי וקורה הא כיון דבעירוב לחודיה סגי לרבנן בין בחצירות בין במבוי א״כ עירבו כל החצירות יחד ומאחר שרבי מאיר אוסרו למבוי ומתירן כולן מזו לזו שהרי אינו אוסרן אלא המבוי לבדו אם כן פתוחות כולן זו לזו והואיל וכן היאך מותר המבוי בלחי וקורה לרב שאוסר כשיכולין לערב דרך פתחיהן מזו לזו ואף על פי שלא עירבו וכל שכן כאן שעירבו כולן יחד דרך פתחיהן עצמן בלא פתחיהן הפתוחות למבוי ויש לומר דמשכחת לרב כגון שעירבו חצירות זו לזו דרך סולמות דלא חשיבי בהכי פתוחות זו לזו דהא אמרינן בכילד מעברין (לעיל דף נט:) דסולם תורת מחילה עליו להקל אף בשעה שיש עליו תורת פתח להקל ועוד יש למצוא כגון שמערבין דרך חלונות הפתוחות מחצר לחצר בתוך עשרה כיון דהוי כוליה חלון למעלה מארבעה טפחים אין ראוי לאסור (ה) אפי׳ פתח שעשוי ליציאה וכניסה ואין פתח אחר לצאת שם אינו אוסר כיון שיש שם דקה ד׳ ואפילו אם נפסך לומר שכשהיה פתח והיה עושה לפניו דקה נראה שם הסילוק יותר מכאן לפי שהיה כאן פתח וביטלו אבל בחלון למעלה מד׳ לא חשיב גודהו ביטול פתח (ו) כיון שלא פתח מעולם ולא דמי לפתח המתבטל מ״מ כיון שחלון שמחצר לחצר אינו עשוי ליציאה וכניסה כמו פתח שישנו מזו לזו לא עדיף מסולם לחושבו אחת וגם אם לא יהיה החלון למעלה מג׳ אלא יהיה למעלה מד׳ דכיון דלא מידרים יש סברא לומר כן ועוד דאפי׳ פתח גמור (ז) כיון שאינו רגיל אינו אוסר כדאמרינן בפרק מי שהוציאוהו (לעיל דף מט.) וכיון דתורת מחילה עליו שלא לאסור גם לענין זה שבכאן בחלון שאין רגילות כניסה ויציאה דרך חלון כמו בפתח גמור יהא בחלון שבין חצר לחצר (ח) (יש עליו) תורת מחילה כמו בסולם שלא להחשיב החצירות אחת ע״י עירוב שמערבין יחד דרך חלונותיהם מזו לזו ולא דמו לפתחים שבין זו לזו דמשוו להו חדא אע״פ שאין בני כל חצר וחצר רגילין בהן כמו בפתחי המבוי כי מה שאין רגילין בהן כמו בפתחי המבוי זה לפי שרשויות החצירות חלוקות ואין עיקר תשמיש ודירה של כל חצר וחצר אלא לבני החצר עצמה ולא לבני האחרת ולהכי חשיב כרגיל לשוינהו חדא על ידי עירוב אבל חלון יהא עליו תורת מחילה דלא לשוינהו חדא ע״י חלון כיון דלא חזי למיהוי רגיל כפתח הפתוח למבוי אפי׳ היו כל החצירות של אדם אחד:

ושמואל אמר אפי׳ בית וחצר. פי׳ בקונטרס בית בלא חצר ובית וחצר למעלה פי׳ באופן אחר בפ״ק (לעיל דף יב:) גבי הא דאמר ר״נ נקיטינן איזהו מבוי שניתר בלחי וקורה שאורכו יתר על רוחבו ובתים וחצירות פתוחין לתוכו: **הכא** נמי לא גזרינן דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחורבה. תימה מאי קאמר ואזדא ר׳ יוחנן לטעמיה כי סבר כרב נמי דאמר והוא שלא עירבו אבל עירבו גזר דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחצר מכל מקום הכא אין לו לגזור דהא בחצר שעירבו לעצמה לא אסרינן לה לאפוקי מאני דבתים לתוכה דילמא אתי לאפוקינהו לחצר אחרת ה״נ (ט) כשעירבו במבוי לא אסרי׳ לאפוקי מאני דבתים למבוי דילמא אתי לאפוקינהו לחורבה דהא לא אשכחן דגזר מקום המותר דילמא אתי לאפוקי אותם כלים עצמן משם למקום האסור ואור״י דהכי פי׳ דלרב כשגזר כשעירבו לאסור כלים ששבתו בחצר לאפוקינהו לחצר אחרת אע״פ שכל החצרות רשות אחת לר״ש לכלים ששבתו בתוכה אפי׳ הכי אסר רב כשעירבו דילמא אתי לאפוקי לחצר אחרת כלים ששבתו בתוך הבית ומצויין באותה חצר ה״נ (י) כשעירבו במבוי היה אוסר כלים ששבתו במבוי לאפוקינהו לחורבה דילמא אתי לאפוקי כלים ששבתו בתוך הבית לחורבה שהם מצויין במבוי וכיון דאסור להוציא מן המבוי לחורבה אם כן אין לחורבה להתיר המבוי אבל רבי יוחנן דלא גזר הכי נמי לא היה אוסר להוציא כלים ששבתו (כ) במבוי דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לחורבה ומש״ה מהני שפיר חורבה להתיר את המבוי:

מבוי

רבינו חננאל

ושמואל אמר אפי׳ בית אחת. ור׳ יוחנן אמר אפי׳ חורבה אם יש במבוי, כיון שהיא ראויה לבית דירה ניתר בלחי וקורה, אבל שביל של כרמים דלא חזי לדירה לא. וקיימא לן כר׳ יוחנן. ואזדו לטעמייהו דתנן ר׳ שמעון אומ׳ אחד גגות ואחד חצירות [ואחד קרפיפות] לכלין ששבתו בתוכן כו׳. אמר רב הלכה כר׳ שמעון והוא שלא עירבו, אבל עירבו גזרינן דילמא אתי לאפוקי מני דבתים לחצר, ושמואל אמר הילכתא כר׳ שמעון בין עירבו בין לא עירבו, וכן א״ר יוחנן מי לחשך. פי׳ מלשון לחש, כלומר מי שהשמיעך הילכתא כר׳ שמעון בין עירבו בין לא עירבו, ולא גזרינן דילמא אתי לאפוקי מני דבתים לחצר, ה״נ לא גזרינן דילמא אתי לאפוקי מני דחצר לחורבה.

מסורת הש״ס

א) [שבת קלא. וש״נ], ב) שבת קל: לעיל כג: [ודף לה.] לקמן פט. [ודף לא.], ג) [צ״ל ר״ש אומר], ד) לקמן לא., ה) [לקמן פה:], ו) לעיל סו:, ז) [שייך לדף עג:], ח) צ״ל עירוב. רש״א, ט) צ״ל משום. רש״א,

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפיפות רשות אחת: (ב) שם לאפוקי מאני (דחצר) תז״מ ונ״ב ס״א דבתים והכי מוכח בתוס׳ אבל בפרש״י פ׳ כילד משתתפין תופס הגירסא דילמא אתי לאפוקי מאני דחצר לחורבה: (ג) תוס׳ ד״ה עד שיהיו בתים וחצירות פתוחים לתוכו והנך כיון דכולן פתוחין זו לזו ומערבין יחד: (ד) בא״ד כיון שאין פתוחין זו לזו למבוי הכא כצ״ל ותיבת אלא נמחק: (ה) בא״ד אין ראוי לאסור דאפילו: (ו) בא״ד כיון שלא היה פתח מעולם: (ז) בא״ד ועוד דאפי׳ פתח גמור שאינו כצ״ל. ותיבת כיון נמחק: (ח) בא״ד בחלון שבין חצר לחצר תורת מחילה עליו כמו בסולם: (ט) ד״ה הכא נמי וכו׳ ה״נ כשנשתתפו במבוי לא אסרינן: (י) בא״ד הכי נמי כשנשתתפו במבוי היה אוסר: (כ) בא״ד כלים ששבתו במבוי לחורבה דילמא אתי:

גליון הש״ס

גמ׳ ואזדא ר״י לטעמיה. עיין לקמן דף נב ע״א תוס׳ ד״ה איכא דאמרי: רש״י ד״ה ה״נ לא גזור וכו׳ והרי רשות אחרת. עיין לקמן דף פה ע״א תוס׳ ד״ה שני בתים:

מוסף רש״י

עד שיהו בתים וחצירות פתוחין לתוכו. בתים פתוחין לחצרות, שכן היה דרכן שאין בתים פתוחין אלא לחצריהן, וכל חצר האמור בהש״ס ובמשנה אינו אלא לפני הבית, אבל שאחורי הבית מוקצה או רחבה קרי לה (לעיל ה.). **ואחד קרפיפות.** שאין יותר מבית סאתים (לקמן פט.) אם של בית סאתים הוא מטלטל בכולו, ואם יותר ולא הוקף לדירה קרי ליה רשות אחת לגבי חברו או לגבי חצר לטלטל ד׳ אמות בזה וד׳ אמות בזה, להוציא ולהכניס מזה לזה (שבת קל:). **רשות אחת הן.** הואיל וכולם אין תשמישן מיוחד ותדיר, רשות אחת הן ומטלטלין מזה לזה, אפילו מחצר של רבים לחצר של רבים בלא עירוב, ולית ליה לר״ש עירוב חצרות אלא משום היתר כלי הבית (לקמן פט.). **לכלים ששבתו לתוכן.** אפילו הן של בעלים הרבה (לעיל כג:) שבשקדש היום היו בתוכו ולא בתוך הבית, דאילו שבתו כלים בבית, לא מיבעיא היכי דלא עירבו בני בתי החצר, דאפילו מבית לחצר לא יוציאו כלי הבית, אלא אפילו עירבו ומטלטל מבית לחצר לא יוציאו כלי הבית מחצר זו לחברתה שלא עירבו עמה (שבת קל:) או מחצר לקרפף או לגג, דבית וקרפף שתי רשויות הן ואפילו לחד גברא (לעיל כג:). **ולא לכלים ששבתו בתוך הבית.** והביאום לחצרן ע״י שעירבו בני החצר אסור להוציאן מחצירו לחצר אחרת אם לא עירבו ב׳ החצירות יחד (לקמן פט.). **והוא שלא עירבו.** בני החצירות כל אחת לעצמה דהשתא לא שכיחי כלי הבתים בחצר וליכא למיגזר אי שרית להוציא כלים ששבתו בזו להכניסן לחברתה אתי לאפוקי נמי לה לכלי הבית (לקמן צא.). **אבל עירבו.** כל חצר לעצמה ולא עירבו ב׳ החצירות יחד אסור לטלטל מזו לזו אפילו כלי החצר, דכיון דשכיחי מאני דבתים בחצר גזרינן דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים שבחצר זו לחצר זו, ור״ש מודה בהו דקתני אבל לא לכלים ששבתו בתוך הבית (שם). **אין לנו בעירובין.** להוסיף היתר (לעיל סו:).